

Les últimes lletres

Un llibre, un homenatge

Maria Àngels Vayreda.

Institut d'Estudis Empordanesos.
Figueres, 2006.

No passa gaire sovint que trobem en un mateix volum tot allò que fa falta per conèixer una escriptora, per la qual cosa ens hem de felicitar pel llibre que tenim al davant.

Hi ha la biografia feta, en part, per la persona que la podia conèixer més bé, la seva filla.

Hi ha la relació exhaustiva de la bibliografia sobre l'autora i la seva obra, feta també des de la família: a més

de la filla i Roser Clavaguera, hi ha intervingut el seu nét, Joan Vallès i Xirau, que ha estat qui ha coordinat l'edició del llibre. Aquesta és una feina poc agràida i, en canvi, molt lloable, utilíssima per als investigadors/es i per a tota persona interessada a saber més coses de la vida i l'obra d'una escriptora d'aquí.

Inclou un poema de la seva germana Montserrat, que malauradament ens ha deixat aquest any, fet en forma d'acròstic, la qual cosa ens permet de comprovar –si encara calgués– el seu domini en l'expressió poètica, ja que en quatre estrofes dibuixa un perfil exacte i emotiu de la Maria dels Àngels.

La part central del llibre està formada per un estudi de la seva poesia fet per Anna M. Velaz, filòloga que ha estudiat també la de la seva germana Montserrat i que ens fa arribar la transcripció d'alguns poemes inèdits o esparsos.

Tot seguit hi ha un comentari del relat *Els defraudats* i del poema narratiu *El testament d'Amèlia*, a càrrec de Carla Ferrerós, estudiant de filologia catalana, en què ens fa adonar de similituds i constants temàtiques entre ambdues.

L'anàlisi de la seva obra més coneguda, *Encara no sé com sóc*, és feta per un historiador, Enric Pujol, que ens situa l'autora en el context de la guerra i l'exili, que és el rerefons real de la novel·la.

Des de l'amistat d'Emili Casademont i Comas descobrim un altre amic de l'escriptora: Josep Fontbernat, militant d'ERC, que havia estat, entre altres càrrecs, director general de Radiodifusió de la Generalitat republicana i que, en el seu exili andorrà, difonia la poesia de Maria dels Àngels Vayreda en un programa de ràdio: «Glossari andorrà».

Finalment trobem l'aportació personal del coordinador del volum, Joan Vallès, el qual, en una mostra d'interdisciplinarietat, comenta el poema *Els verds de l'Empordà* des de la perspectiva botànica.

Com veieu, és un llibre variat, miscel·lani, que era necessari, perquè ens calia una biografia –i la hi trobem–, una bibliografia –i hi és–, estudis de les seves obres més importants i del conjunt de la seva poesia –i en tenim de fets per persones experimentades o no tant, però totes molt competents– i uns records que acaben d'arrodonir aquest volum d'homenatge. Un llibre, com he dit, necessari, i un homenatge, merescut, en el trentè aniversari de la seva mort.

